

Előfizetési árak:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Irdeletnek márkakell árak szerint.
 A lap megjelenik minden ocs-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hová a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.
 Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Hová a lap anyagi részét illető közle-
 mények az előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSEGÉNEK HETILAPJA.

A községi gazdálkodás tükrö.

III.

Ujpest, július 30-án

Poharazgattak a székelyek vasárnap délután a koresmában. Folyt a beszéd arról, arról. Napi dolgaik tárgyalása közben előkerült egy-egy tréfa is. Egyszer rákerült a beszéd az evésre. Ki, mennyit tud megenni. „Ki fogad velem” — szól egyszer egy suhancz — „hogyan egy óra alatt megeszek egy bárányt!”

— Mit? — szörnyűködtek rajta. „Abban már fogadunk!”

— „Várjunk csak, mert hunczutság van benne” szól egyik székely, — hát hogy eszed?”

— „Ahogy kéteknak tetszik: sülvé, főve vagy rántva. Tegyük elémbes megeszem!”

— „Egy óra alatt?!”

— „Egy óra alatt!”

Fogadnak. A pénzt összeadják, bárányt keritenek, a bőrét lerántják s ugy egészbe kisütik, azzal oda teszik a legény elébe.

A legény maga elé veszi a tálat, beül vele a *falióra* alá, levág egy darabot s mikor jóllakott, a többi félre tette, jó lesz holnapra.

A többiek akkor vették észre a fura-fangot.

A legény egy *fali órát* értett, mely *alatt* ülve megeszi.

Hogy Ujpest község számadói szakasztott ilyen módon emésztik föl a képviselőtestület által sokszor minden komoly megfontolás nélkül megszavazott összegeket arról mindenkit meggyőz-

hetnek a vármegye törvényhatóságának ama véghatározatai, melyeket eddig ismertettünk, s melyeknek ismertetését ma befejezzük.

Szomorú, de való, hogy ama véghatározatok elmarasztaló részeiben még mindig találunk olyan összegeket, amelyeket még méltányossági szempontból sem tarthat elengedhetőnek a képviselőtestület s amelyeknek folytatólagos tételei a következők:

11. *Nem engedhető el* az a 150 frt, amely Braun József *bánatpénzét* képezte s a községi pénztári naplóban kiadásba helyeztetett, de sehol sincs nyugta róla, hogy azt Braun József vagy meghatalmazottja tölvette.

12. *Nem engedhető el* az a 140 frt 89 kr., amelyet *késedelmi kamatként* kellett fizetni a későn beszolgáltatott állami adók, utadók, jegyzői nyugdíj-járulékok s vágóhídi telek-bérösszeg után, mert hiszen azoknak, kik a község bevételeivel gazdálkodnak legelső és legfontosabb kötelességük az, hogy a község kötelező kiadásait pontosan fedezzék, hogy a község fizetéseit idejében teljesítsék, annál is inkább, mert semmiből sem tűnik ki, hogy abban az időben, amidőn a késedelmi kamatokot fizetni kellett, a község pénztára, pénzügyében szenvedett volna.

13. *Nem engedhető el* az a 34 frt 60 kr., amely *bérmunka díj* címén utalványoztatott ki, mert hiszen a községnek nemesak nyári és téli diszkocsija, hanem diszkocsisa s diszkocsiai is vannak és így ha a község előjárói, a köz-

ség érdekében a pénzügyi igazgatóság-hoz vagy más hivatalhoz mennek, nem szükséges külön a község terhére bérmunkát használni.

14. *Nem engedhető el* az a 24 frt, amelyet négy üveg *cognac*-ért és az a 2 frt 50 kr., amelyet *pálinkáért* utalványoztak ki az 1895-ik évi községi választáskor, mert a községi szabályrendeletekben egy betű sem szól arról, hogy a szavazatszedő-bizottság hat forintos *cognac*-kal s a szolgálk *pálinkával* a község pénztárából ellátandók.

15. *Nem engedhető el* az a 42 frt, amely állítólag *temetési költség* címén fizettetett ki, sem az a 9 frt, amely *taligák ára* címén szerepel a kiadási naplóban, de nyugtákkal igazolni se az első se a második tételt nem tudták.

16. *Nem engedhető el* az a 4 frt, amelyet *napidíj* címén fizettek ki az adóügyi másodjegyzőnek akkor, amidőn az a váci főszolgabírónál *tiszteltgett*.

17. *Nem engedhető el* az a 4 frt 70 kr., amely onnan származik, hogy a Künsztler Aurél *örökösének* kifizetett 36 frt 5 kr.-ból csak 31 frt 35 kr. kifizetését tudják igazolni.

18. *Nem engedhető el* az a 9 frt 69 kr., a melylyel kevesebb hozatott át a napló lezáráskor, de máskülömben is a *nyugtáktól eltérő* összeg s háhár a pénztárba befizettetett, de rendeltetési céljaira nem fordított.

19. *Nem engedhető el* az a 16 frt 50 kr., amellyel havi fizetés címén többet vett föl Lindt János, mint a menyi öt tényleg megillette.

A mit az emberek el nem felejtnek.

— Rajz az életből. —

I.

A „Kovács és Tsa” nagykereskedő-cég tágas és kényelmesen berendezett irodájában ezidő szerint csak a két főnök, már t. i. Kovács Ferencz és Molnár Viktor van jelen.

— No, még mindig viaskodsz, még ma sem vagy tisztában magaddal? Kérdi Molnár, aki szálás természetével kitűnően festett volna a gránátosok között, ha kopasz feje s hátsó fürteinek a fehérsége el nem árulták volna, hogy régen állott a sorozó bizottság előtt.

— De igenis, tisztába jöttem magammal! — válaszolá Kovács fiatalos, de szenvedő arezezal, melyet azonban most az önmagával való megelégedés mosolya bearanyozott.

— Es szabad tudnom, mit határozottál? kérdi Molnár tovább.

— Hogyne! Holnap elutazom az „Árpád” hajóval. Ha baj nem ér a tengeren tizen-négy nap mulva Fiumében vagyok s onnan a gyorsvonat egy nap alatt szülőföldemre röpít. Ah öreg, ha sejtenéd, milyen gyönyörű színekkel festi képzeletem azt a jelenetet, midőn kis leányomat viszontlátom. Tudod, éppen olyan időben érkezem P.-be mikor a gyermekek az iskolából hazafelé igyekeznek. Ott fogok várakozni az iskola

közlemben, meg fogom kis leányom csevegését, viselkedését figyelni, azután hozzá szegődöm, megszólítom, atyja után kérdezősködöm — és mit gondolsz Viktor, lesz bennem annyi önuralom? — Valószínűleg a karjaim közé ragadom rögtön, a mint megpillantom, azután halálra esőkölom, s pedig félni fog az idegen embertől, sirni fog és én . . . .

— És én addig agglégényi lakásodat családi otthonná varázsoltatom át. Pompás! Végre valahára egy okos gondolat! Az utóbbi időben ugy se igen bővelkedtél hasonló szellemi kinekekkel.

— Azt hiszed, hogy a feleségemmel és a gyermekemmel térek vissza?

— Meg vagyok győződve — nem fogsz egyedül haza vitorlázni. Avagy, — kedved van talán az ó-világban maradni s azzal a szerencsével kecsgetted magad, hogy apósd oda ültet az üzlet könyveibe?

— Igazán hiszed Viktor, hogy velem jön az Újvilágba! Kérdi Kovács elkeseredett hangon.

— Kétségtelen! válaszolá Molnár. Az idők megváltoztak; a szeleburdi, könnyelmű fiatal emberből meglett komoly férfi lett. Az erjedés, a megtisztulás éveit szerencsésen átélte, gond nélkül jövőt nyújtasz neki s azután — az anya semmiesetre sem fog gyermekétől megválni.

II.

Az „Árpád” hajónak kellemetlen utja volt. A viharok megrongálták s csak nagy nehezen vonszolta be egy másik hajó a fiumei kikötőbe. Kovács sokat szenvedett s nagyon kimerült a tengeri utazás alatt s

kénytelen volt Fiumében két napig pihenni.

Kovács kedélyhangulata megváltozott. Bosszantotta őt az idővesztés, fájt neki hogy leánykáját nem lesheti meg az iskola közlemben, mert éppen vasárnap ér P.-be, a kellemes izgatottság helyét a csendes de boldog várakozás foglalta el.

Végre P.-be érkezett. Nem ült kocsiába, hanem gyalog, gyors léptekkel haladt föl a lassan emelkedő magaslatra. Feljutva megáll. Mély lélegzetet vesz s körülkutatja tekintetét. Gyönyörű téli tájkép terül el előtte. A friss hó fehér palástjával borít el mindent. A különben piszkos városka csendesen és tisztán fekszik előtte.

Kovács elgondolkozik. Ott, ama háztömeg között sohasem érezte magát jól már akkor sem — s most még kevésbbé. Most is idegen, ellenséges szellő leng feléje. Itt ismerkedett meg feleségével s a szűk, korlátolt pusztai környezet volt oka minden bajának.

Egy erős tölgyfának a törzséhez támaszkodik, s előre nyujtva nyakát, éles tekintettel keresi az utcát, a házat, amelyben gyermeke lakik.

A gyermeke!

Csodálatos. Távollétének számos éve alatt soha sem foglalkozott az elméje s az érzelme oly élénken azzal a kis leánnyal, mint az utolsó hetekben.

E pillanatban megszólalnak ott alant, a város közepén a harangok.

— Milyen kellemetlen, vékony hangok! jegyzi meg Kovács hangosan, s azután észreveszi, hogy egy embertömeg halad lassan végig a fő-utcán. Most már tisztán lát

20. *Nem engedhető el* az a 19 frt 46 kr., amely téves számfejtés következtében Ziska tizedesnek 80 frtnyi lakbért pótló segélyén fölül felesen fizettetett ki.

Azokat a kisebb összegű elmarasztalásokat, amelyek onnan származnak, hogy például a községi lovak gyógykezelésére kiutalványozott összeg az állatgyógyintézet nyugtájával nem egyezik, hogy a zárszámadás összege az áthozott összeggel ellenkezik, hogy egy kölcsöntörlesztési részlettel ketten is berándulnak a fővárosba s mind a kettő napi-díjakat vesz föl, holott azt a részletet a postával is be lehetett volna küldeni, stb. stb. már nem is részletezzük s inkább áttérünk a törvényhatóság véghatározatainak azon marasztaló tételére, a melyeket méltányosság szempontjából mint elengedhetőket hozhat javaslatba a község képviselőtestülete.

Ezek a következők:

Elengedhetők a segélyezések, jutalmazások, személyes pótlékok czimén kifogásolt és marasztalt összegek, a melyek 1894—1898-ban összesen 7876 forintot tettek ki. Elengedhető pedig ezen összeg azért, mert a segélyeket s a jutalmakat tényleg a község képviselőtestülete szavazta meg s a számadók csak azt a szabálytalanságot követték el, hogy az illető segélyeket, jutalmakat, személyes pótlékokat kiutalványozták a nélkül, hogy a II-od fokú jóváhagyást kikérték volna, a minek oka valószínűleg abban rejlik, hogy az illető összegre legalább a segélykérőknek, nagy és sürgős szükségük volt.

2. *Elengedhető* az a 200 frt, a mely Gallauner Lujza igazgatónő idejében ezredéves pótlék. — az a 575 frt, amely a római katolikus templom toronyórájára, — az a 300 frt, a mely az ág. hitv. evang. egyház segélye, — s végül az a 200 frt, a mely a Zeneművelő Egyesületnek külön segély czimén kiutalványoztatott ki. Elengedhetők pedig ezen összegek is azért, mert a képviselőtestület által tényleg megszavaztattak s a számadók csak azt a szabálytalanságot

követték el, hogy részint a költségvetésbe való felvétel előtt, részint oly czimén utalványozták ki, a mely cziművel, a költségvetésileg engedélyezett összeg már kétszeresen is túl volt haladva és hogy a másodfokú engedélyezés előtt fizették ki.

A marasztaló *véghatározatok* szerint Ujpest község gazdálkodásának legnagyobb esorbája, — illetőleg a község számadóinak legnagyobb hibája az hogy:

Sok esetben a *képviselőtestületi határozatok megkerülésével*:

A másodfokú engedélyezések kikérése nélkül:

Szabályellenesen és felhatalmazást senkitől sem kérve:

A költségvetésbe fel nem vett összegeket utalványozták ki.

Nagy baj továbbá a véghatározatok szerint, hogy a *község vagyonegyelőiről az 1894-iki hiányos összeállításnál fogva érdemleges felülvizsgálat alá nem vehették a megyei illetőleg most már állami számvéők.* Azt tehát, az 1893-ik év végén megállapított leltári vagyont alapul véve át kellene — most 9—10 év múlva — alakítani le kellene tárgyalnia s felülvizsgálat végett fel kellene terjeszteni.

Még nagyobb baj a véghatározatok szerint, hogy a *902,000 forint beruházási kölcsön a háztartási pénztárba olvasztatott be, holott annak költői rendeltetése lévén, az onnan kiválasztandó, külön alapként kezelendő és elszámolandó s csak rendeltetési céljaira fordítandó, a mire az előjáróság utasított is.*

A község előjárósága utasított továbbá, hogy a véghatározatokat, a községi képviselőtestület *legközelebb tartandó közgyűlésén* egész terjedelmükben tegye közzé és tárgyalassa; a marasztalási összegeknek beszédéséről gondoskodják s azok bevételzési napló czikkeit bejelentse.

Ezzel bemutattuk községi számadóink illetőleg előjáróinak 1894—1898-ik évi gazdálkodásának a tükkrét.

E tükör hű!

A legkisebb része is bátuszerint megfelel a törvényhatóság véghatározatainak.

Ha a tükör a községi gazdálkodásnak torzképét mutatja, nem a tükört kell összetörni, hanem a gazdálkodást kell javítani.

Ha pedig a község képviselőtestülete a véghatározatok ellenére tetszetősnek találja a községi gazdálkodásnak a képét: akkor minden további szó nélkül indítványozzanak és szavazzanak meg újabb jutalmat az elmarasztalt számadók részére!

Brankovics György.

Ments meg Isten barátunktól! . .

— Kézirat. —

Nemcsak Láng miniszternél, hanem az Ur Istennél is járt a mult napokban egy ujpesti küldöttség.

Ennek is Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő volt a vezetője, a küldöttség tagjai pedig csupa előkelő, községünkben vezető férfiak: Illek, Mády, Friedmann, Diamantstein, Ladányi, Lindt, Zsoldos stb. valának (lásd U. H. július 26-iki számát.)

Az Ur Isten az ő végzetetlen jóságában kegyesen fogadta őket s előzékenyen, szívélyes hangon kérdezte tőlük hogy:

— Mi a kívánságuk?!

— Ments meg Isten barátunktól! . . . . hangzott, az egyhangú fohász a küldöttség ajkairól.

— Ki a ti barátotok? kérdezte az Ur tovább.

E kérdésre válaszul előlépett diszlibériában Ziska tizedes s mélyen meghajolva az „Ujpesti Hírlap“-nak mult vasárnapi és keddi számaint helyezte az Ur lábaihoz.

— Kell az ördögnek! kiáltá az Ur hangosan s elrugta a papírosalmazt.

— Lássuk csak! ordítá egy sötét felhő mögül előbujva Mefisztó s nagy örömmel kapkodta össze a szerte hult ujságpéldányokat, nem mulasztván el minden egyes példánnyal Zsoldosnak az orrát megcsiklandozni, a mi jókedvre hangolta az öreg Istent.

— Hát mi a bajotok azzal az „Ujpesti Hírlappal“? Mondjátok el, ha már ide fáradtatok! biztatá a megrökönyödött küldöttséget az Ur!

— Urunk és Istenünk! — kezdé a küldöttség szónokája — az „Ujpesti Hírlap“ védelmünkre vállalkozott és úgy védett meg, hogy védelme után csakugyan bűnösöknek látszunk a nagy közönség előtt. Azt írta ugyanis rólunk, hogy minket „talpnyalók“, „sugarainkból élőködők“ tánogettak eddig; azt írta rólunk, hogy „édes konzokkal“ esontositottuk mamelukokká őket; hogy magasztalásukért a „husos fazék“ mellé ültették őket; hogy érdekünkben megtörtük körünkben az „igazi erkölcsiesség megfontóit, a lélekkufárokat, a haszonlesőket, az érdekhajhászokat“; azt írta rólunk, hogy „elvtelen, meghunyászkodó, erkölcsi érzékkel nem bíró szolgák gyarapították eddig hatalmunkat; hogy nem erkölcsiileg erős, edzett férfiakat, hanem „alkuszokat“ alkalmaztunk eddig matrözökként a hatalmi hajónkon. Egyszóval védő helyett korona tanu lett ellenünk! Urunk Istenünk, ments meg ettől a jóbarátunktól.“

— Baj, baj, nagy baj, — szólla az Ur — ám segítetek magatokon, akkor majd én is segíték rajtatok! s egy kéztintéss ellobcsátotta a diszes küldöttséget.

Az ördög pedig utánuk szaladt és Zsoldos hóna alá gyömöszölte az „Ujpesti Hírlapot“ azzal a kijelentéssel, hogy:

mindent. Temetnek valakit. Ott viszik a koporsót.

A gyászmenet hosszú — ugylátszik a város összes lakosai a temetőben akarnak találkozní.

A tekintetét lebilineselte a gyászjelenet. Tisztán megtudja különböztetni a pap taglejtéseit. Most énekelnek — gyermekí hangok viszik hozzá a gyászdalt, talán az ő kis leánya is velük énekel, az istenben boldogult végtiszteletére.

Meghatottság vesz rajta erőt.

A képzelet nagy művész. Egy másodperc alatt oda állítja lelki szeméi elé gyermekét, a mint kezeit összetéve, a pap után mondja az Ur imáját, a „Miatyánk“-ot.

Észrevétlenül könnyek tolnak a szemébe, s végig peregnék arcán.

A gyászkíséret közül többen letérdeltek a sír körül s úgy imádkoznak.

Egy láthatatlan hatalom vállára helyezte kezét s leszorította az anyaföldre. Kovács is letérdelt. Levette kalapját, maga mellé helyezte, összetette kezét s hangosan imádkozott.

A temető kiürült, a gyászkíséret elszéledt. Kovács is visszatért gondolataival a jelenbe. Félénken tekint körül, vajjon nem látta-e valaki?! Resteli gyöngeségét. Minden erejét összeszedi, hogy szomorú hangulatát elűzze. Kiegyenesíti alakját egy erőlyes mozdulattal s nyugodt és biztos lépésekkel folytatja útját.

Különös azonban, hogy ő, a ki alig várta azt a pillanatot, a melyben leánykáját megláthatja, s ölelheti; a ki kétségbe volt esve, hogy Fiumében két napig volt kénytelen

időzni, nem a város, hanem kerülő uton a temető felé irányítá lépteit. Maga sem tudta miért, de kívánsi lett annak a nevére a ki-ért ő is imádkozott.

Csak a sírásó volt még a frissen hantolt sírnál s a koszorúkat rendezgette.

Kovács megszólítja, de kénytelen megismételni a kérdését, mert az öreg nagyot hal.

Rögtön meg is bánta, hogy szóba állott vele, megfordult s tovább akart menni, a sírásó azonban közvetlen közelébe lépett s a fülét egészen az areához tartotta.

— Azt szeretném tudni, — kérdi Kovács — kit temettek az imént ebbe a sírba?

— Kovács Margitot, — válaszolá a sírásó nyugodtan. Kilencz éves, kedvesleánya volt, de talán jobb, hogy ide került. Ki tudja, mi lett volna belőle. Az apja se becsülte meg magát, haszontalan ember volt, Amerikába vándorolt ki, már pedig az alma nem esik messze a fájától.

A beszédes öreg nem hallotta a kétségbeesett Kovács jajkiáltását, azt sem látta, hogy Kovács a sírra borult s a hant rögeit körmeivel vájta.

Ott hagyta a sírt is, meg a reá nézve idegen kívánsi embert is.

Kovács könnyei nagysokára elapadtak, de még sokáig ott ült kis leánya sírján s a sírásó ama szavai „Az apja se becsülte meg magát, haszontalan ember volt, Amerikába vándorolt ki“ még mindig esengtek a tüleében.

Ifjúkori bűnét tehát egy évtized alatt sem felejtették el az emberek.

— Vidd vissza barátom! Ez a Volapük nyelven írt, bolondnál bolondabb sajtóhíbbakkal tömött s régi hírekkel telített „Ujpesti Hírlap” — nekem sem kell.

* * *

Egy *ujpesti idealista* azt írta a múlt héten az egyik helyi hírlapban, hogy: „A kik a sajtót csak közönséges kenyérkereső masinának tartják és tekintik, azok végtelen nagyon tévednek!”

Ugylátszik ennek az *ujpesti idealistának* hályog van a szemén s nem látja, hogy nem csak az egyes nyomdatulajdonosok, hanem még az olyan hatalmas intézetek is, mint a Franklia, Athenaeum, Pallas stb. kenyérkereső masinának tartják és használják Guttenberg sajtóját.

Ugylátszik ennek az *ujpesti idealistának* az értelme is elhomályosult, s nem képes belátni, hogy a sajtónak *hivatásos* munkásai, a kik se nem iparosok, se nem ügyvédek, se nem tanítók, hanem csak írók, és hírlapírók, azoknak bizony — nem ugyan közönséges — de minden körülmények között kenyérkereseti masina a sajtó s ha egy Pulszky, Jókai, Rákosi, Vészi stb. stb. nem restelte a sajtót kenyérkeresetnek tekinteni, a mint hogy nem is restelhetette, az *ujpesti lángész* sem restelheti.

Ez a lángész különben nem azt találta ki, hogy a sajtó divat mint az esernyő, hanem bebizonyította azt, hogy nem ezítröm, amelyet ki lehet esavarni s azután el lehet dobni s ezzel többet fog használni Ujpestnek mint az összes idealisták.

* * *

Az „*Ecce homo*” . . . ugylátszik kedvence az „Ujpesti Ellenzék”-nek, minduntalan visszatér reá, valószínűleg keresztre szeretné feszíttetni. Szerencsére, hogy a mai korban már csak Kaifások, Annások és Judások vannak, de római Pilátusok nincsenek!

Az „Ellenzéki Ujság”-nak ez az eljárása, ez a törekvése, se nem szép, se nem karátási, se nem emberi.

Az agyonütési — és fizetés meg nem érdemlési szarvas okoskodást csak akkor írom alá, ha találkozok olyan ügyvéd, aki kijelenti, hogy ügyfeleitől akár megnyeri, akár elveszti az ügyüket, fizetést nem érdemel.

Addig pedig tessék az „*Ecce homo*”-nak békét hagyni, mert csakugyan agyon talál valakit — ütni.

Levd.

H I R E K.

— **Személyi hírek.** *Wolfner* Tivadar kerületünk országgyűlési képviselője f. hó 24-én családjával Ischlbe utazott. — *Földvagy* Bertalan vácz járási szolgabíró f. évi augusztus hó 3-tól négy heti szabadságot nyert.

— **A vasárnapi munkaszünet kérdése Budapesten és Ujpesten.** Köztudomásu dolog, hogy *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter f. évi június hó 13-án kelt rendelete szerint a székesfővárosban teljes vasárnapi munkaszünetnek kell lennie, kivéve az élelmi cikkekkel kereskedőket, kik boltjaikat tíz óráig nyitva tarthatják, de kizárólag csak élelmi cikkeket szabad árusítaniok. Ezt a rendeletét f. é. június hó 24-én azzal toldotta meg a miniszter, hogy iparezikket a vásárcsarnokokban s a nyílt piacokon sem szabad elárusítani. A budapesti kereskedők ekkor egy újabb mozgalmat indítottak, a melynek az volt a célja, hogy a kereskedelmi miniszter a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó rendeletet *Ujpestre* is terjessze ki. Az „Ujpesti régi hívek köré”-nek kereskedő és iparos tagjai erre *Wolfner* Tivadar országgyűlési képviselő vezetésével egy küldöttséget menesztettek *Láng* miniszterhez s arra kérték őt, hogy a fővárosi

kereskedők mozgalmát figyelembe ne vegye; mert először Ujpest közigazgatásilag nem tartozik a fővároshoz, másodsor pedig Ujpest lakosságának legnagyobb részét olyan munkás emberek képezik, akik szükségleteiket csak vasárnap érnek rá beszerezni, harmadsor pedig a fővárosi kereskedőknek az az aggodalma, hogy a budapesti munkások is Ujpestre jönnek vasárnap bevásárolni, teljesen alaptalan, mert hiszen élelmi cikkeiket a fővárosban is bevásárolhatják vasárnap 10 óráig, az iparezikket bevásárlása pedig a fővárosi munkásokra nem oly sürgős, hogy azért Ujpestre jöjjenek s a villamoskoesi költségeit megkockáztassák. A miniszter *Wolfner* Tivadar országgyűlési képviselőnek s az általa vezetett küldöttségnek megnyugtató választ adott.

— **Nyári táncvizgalmom.** Az *ujpesti Torna Egyesület* f. é. augusztus hó 8-án, a rákospalotai parkvendéglő helyiségeiben, sporttelepe felszerelése javára nyári táncvizgalmat rendez. Belépti díj: 1 korona. Kezdeté este 8 órakor. A táncvizgalmom a jelzett napon kedvezőtlen idő esetén is meg fog tartatni. Az „Ujpesti Torna Egyesület”, mely mostani elnöksége alatt rövid időn belül hatalmas lendületet nyert s a sport életben már is elvitázhatatlan tekintélynek örvend, megérdemli községünk összes társadalmi osztályainak a támogatását s reméljük is, hogy nyári táncvizgalmuk nemesak erkölcsileg, hanem anyagilag is sikerülni fog.

— **Halálesetek felvételénél** és hagyatéki leltárak készítésénél a belügyminiszter f. é. 60366 sz. a. leírata szerint a tintáron és a szénpapíros is használható, s az igazságügyminiszter utasítása szerint az ily módon előállított halálesetfelvétel a kir. járásbírósgok részéről vissza nem utasíthatók.

— **Halál a hivatalban.** Közrészvétel idézett elő *Armbruster* J. Károly halála, aki a Magyar Általános Hitelbank értékosztályában volt alkalmazva s f. hó 28-án délben a hivatalban hunyt el. A 48 éves férfit szívszélütés ölte meg. Hült tetemei f. hó 30-án kerepesi temetőben tétettek örök nyugalomra.

— **Kinevezés.** A király *Gyenes* Sándor *ujpesti járásbíró*sági jegyzőt a nagykanizsai járásbírósgához albiróvá nevezte ki.

— **Football mérkőzés.** Az elmúlt vasárnap mérkőzött az *Ujpesti Torna-Egyesület* és a *Műgyetemi Football Clubból* alakult Népszigeti Labdarugó Csapat a *Budapesti Atlétikai Clubbal*. Az eredmény 9:2 volt a N. L. Cs. javára. Bíró *Hendl* Cornél a M. T. K. tagja volt.

— **Meghívó az első szüreti ünnepélyre.** Az *ujpesti Ipartestület* f. évi szeptember hó 20-án nagyszabásu szüreti ünnepélyt rendez *Uhl* Károly vendéglőjének (István-ut 7. sz.) összes helyiségeiben, s a meghívóit már most bocsájtja széjjel. Az ünnepély tiszta jövedelmét az elaggott iparosok alapja és részben a saját pénztárának gyarapítására fordítja. Belépti díj: Családjegy 1 K 20 f. Személyjegy 60 fillér. Kezdeté d. u. 4 órakor, a tánc azonban reggelig tart.

— **Esperességi felügyelő.** A Pestmegyei ág. hitv. evangélikus esperességhez tartozó egyházak esperességi felügyelővé *Beniczky* Lajos alispánt, másodfelügyelővé pedig *Földvagy* Elemért választották meg.

— **Iskolai értesítő.** Az *ujpesti állami polgári fiúiskola* értesítője, az 1902-3-ik évről érdekes tartalommal s igen szép kiállításban jelent meg. Az értesítőt az új iskolai épület külső képen s belső berendezésének vázlatán kívül *Illek* Vincze apátplébános s iskolai gondnoksági elnök jól sikerült arcképe is díszíti, melyhez *Gyulai István* tanár írt lendületes szöveget, *Sóbányi Gyula* pedig érdekesen írta le az intézet növekedésének egyik kirándulását, mely leírásban becses adatok találhatók Ujpest környékének hidrografiájához. Az iskola múlt évi történetére vonatkozó adatokból kiemeljük a következőket:

Az új iskolai épület felépítése 170,000 koronába került, a belső berendezése 7031 K 10 f. s a tornaszerekre 1165 K 60 t. fordított.

Az intézetbe beiratkozott az iskola év elején 466 rendes és 5 magántanuló, s így a múlt tanévi létszámhoz képest 86 volt a szaporodás, úgy hogy az I-ső osztályban egy c. osztályt is, a IV. osztályban pedig egy b. osztályt kellett felállítani.

A 466 növendék közül 248 róm. kath. 35 ágost. hitv. evangélikus, 46 ev. reformá-

tus, 137 izraelita hitfelekezethez tartozott. Születésre nézve 168 volt *ujpesti*, 286 vidéki s 10 külföldi születésű. Anya nyelvre nézve 455 magyar ajku s 11 idegen ajku volt. Illetőségre nézve 391 *ujpesti*, — 75 vidéki illetőséggel birt. Szorgalomra nézve kitűnő osztályzatot nyert 5, jeleset 28, jót 89, elégségeset 205, elégtelent 98. Az utóbbiak közül javítóvizsgára bocsáttatik 65, osztályisméltésre utasított 33. A kitűnő és jeles tanulók közül jutalmat kaptak a I-osztályban: Szücs Károly, Zsilinszki Mihály, Surmik János. Greizár Ernő, Farkas Antal, Sárossy Béla, Schranecz József, Kager Lajos, Kassai Lajos, Koch Béla, Tóth Béla. A II. osztályban Szucsán Lajos, Gönye Sándor, Halics József, Wassermann Zoltán, Weisz Árpád. A III-ik osztályban: Schosztek Ferencz, Jeszenszky Zoltán, Elek József, Fischer Ferencz. A IV-ik osztályban Fleischmann Mór, Kulcsár Albert, Tiroly József, Tisoczky István, Vaniesek János, Zambó András, Baranyovszky József, Fischer Ödön, Halápy Jenő, Herczfeld Jenő, Mauks János.

Tandíjmentességben a tanulók 30%-kát részesítette a közoktatásügyi kormány. Ujpest községe 2400 koronával járult hozzá az iskola fentartásához s a szegény tanulók között 150 K értékű tankönyvet osztatott. Az intézet 570 kötet tankönyvvel segélyeszte a szegénysorsu tanulókat. A szorgalmas és jómagaviseletű tanulók jutalmazásához: *Wolfner* Tivadar országgy. képviselő, *Wolfner* Gyula és Tsa, Mauthner testvérek 20—20 koronával. — Egyedi Lajos Az *ujpesti Takarékpénztár*, Az *ujpesti Alt. Ons.-Egyesület* s az *Ujpesti Kereskedelmi és Iparbank* 10—10 koronával járult hozzá.

Az intézetből távozó IV-ik osztályos tanulók szónoka díszes keretbe foglalt csoportképükkel lepte meg az igazgatót s az osztályfőnököt, s érzelemteljes kifejezést adott halájuknak és szeretetüknek, melyből kifolyólag ünnepélyes fogadalmat tettek, hogy tíz év múlva mindnyájan itt az iskola falai között találkoznak. — A fényesen kiállított Ertesítő lapunk kiadótulajdonosának *Fuchs* Antal és *József*nek az izlését és nyomdáját dicséri.

— **Az *ujpesti* ev. ref. egyház** javára f. évi július hó 11-én rendezett jótékonyezélu táncvizgalmom alkalmából felülfizettek: *Wolfner* Tivadar 100 K. *Mauthner* Mihály 40 K. *Wolfner* Gyula, *Wolfner* József, Jute-gyár 20—20 K. *Friedmann* Armin, *Jakab* Géza, *Kereskedelmi bank*, *Kárpáti* József, *Weisz* Adolf, *Székely* Lajos, *Wellim* Lajos, *Egyesült vill. gyár*, *Wolfner* Nándor, *Wolfner* Lajos, *Hoffer* Miksa, *Kleindl* Ede, *Darányi* Ignác, *Jelinek* Henrik, *Zsoldos* János, *Lorbersbeck* Kálmán, *Ujpesti takarékpénztár*, *Wagner* Manó 10—10 K. *Gligorescu* Agoston 8 K. *Winternitz* Gyula 7 K. *B. U. R.* vasut 6 K. *Gróf* Károlyi Sándor, *Ujpest-vidéki takarékpénztár*, *gróf* *Teleki* Tibor, *Hubert* József, *dr.* *Szabó* Béla, *Baksay* Sándor 5—5 K. *Dr.* *Elek* Pál, *Hochbaum* Jakab, *Kuthy* Istvánné, *Máté* Ambrus, *dr.* *Héderváry* Ernő, *dr.* *Vaday* László, *dr.* *Kálmán* Ödön, *Szél* Manó és *Ladányi* Zsigmond 4—4 K. *Hindy* Kálmán, *Lindt* János, *Kammerlocher* József, *Laufer* Lajos, *Hegedüs* Armin, *Böhm* Armin, *dr.* *Fadgyas* Gyula 3—3 K. *Lekeszi* Sulyok István, *Benkő* István, *Stolez* Kelemen, *Bergh* Keresztély, *Gacsál* Benő, *Kisasszondi* Lajosné, *Mauricz* Juliska, *Nyers* Istvánné, *Paulini* Károly, *Winkler* István, *Braezkó* Imre, *Pluhár* Istvánné, *Antony* István, *Károly* Armin 2—2 K. *Garay* Ferencz, *Halápy* János, *Balogh* Imre, *Hegedüs* Károly, *Friedrich* Vendel, *Végh* Etelka, *Hanke* Rózsika, *Rozgonyi* Lajos, *Budai* János, *Fodor* Ferenczné, *Schwarz* Jakabné, *Blum* Samu, *Halmágyi* Sándor, *Schaff* Rezső, *Szetlák* Jakabné, öz. *Varga* Józsefné, *Paár* Jánosné 1—1 K. Összesen: 533 K. Jegy eladott 589 darab (a 1 K). Összes bevétel volt 1122 K. Összes kiadás 161 K 80 f. Tiszta jövedelem 960 K 20 f. (Jegyelszámolás alatt 82 drb.) — Amidőn ezen kimutatást nyilvánosan is közzé tesszük, nem mulaszthatjuk el hálás köszönetünket kifejezni a nagyérdemü rendezőbizottságnak, kik nemesak a jegyek elárusításánál buzgólkodtak, hanem igyekeztek mindent megtenni a mulatság sikere érdekében. Hálás köszönetünket fejezzük ki az *Ujpesti Torna Egyesületnek* és az *Ujpest-Rákospalotai Atlétikai Klubnak*, kik testületileg vettek részt e mulatságon és ugy a

multság mint táncrendezésben szívesek voltak közreműködni. Hálás köszönetünket fejezzük ki a nagyrődemű közönségnek szíves támogatásáért s a felülfizetőknek adományaiért. Ujpest, 1903. évi július 29-én. *Mády Lajos* ev. ref. lelkes és esperes, dr. *Kovács Nagy Lajos* egyházi főgondnok, *Vikár István*, *Geönczy Pál* elnökök.

— **A Beniczky Ferenc-főle alapítványról**, mely a vármegyei illetőségű szegénysorsu községi közigazgatási tanfolyam-hallgatók segélyezésére létesített, az alapító oklevelet a belügyminiszter f. é. július 10-én 32781/903. sz. a. jóváhagyta.

— **Ellenőrzési szemle.** A nem tényleges állományu honvédegyeség ellenőrzési szemléje f. é. november hó 11-én fog Ujpesten megtartatni.

— **Portómentesség.** A községi előjáróságok és lelkesi hivatalok közt illetőségi ügyekben váltott levelezések, közönséges levelek és levelezőlapok a kereskedelem-ügyminiszter f. é. 36830 VII. sz. rendelete szerint portómentesek, ha az „illetőségi ügyben, közszolgálatban portómentes” záradékkal ellátatnak.

— **Ebzárlat.** Járási főszolgabíró ur 8225. kig. 1903. számú véghatározatával Ujpest község egész területére 1903. év július 27-től szeptember 5-ig bezárólag 40 napi ebzárlatot rendelt el. Ezen idő alatt valamennyi eb otthon megkötve tartandó, az utcákon pedig harapás ellen biztos szájkosárral ellátva porázon vezetendő. Ezen idő alatt a szabadon talált ebek, ha szájkosárral és védjeggyel el is vannak látva a gypmester által összefogdosztatnak és azonnal kiirtatnak, az eb tulajdonosa pedig az 1888. évi VII. t.-cz. 154. §-ának i. pontja értelmében 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig megfelelő elzárással fog megbüntettetni.

I R O D A L O M.

***Suvarov.** Egy nemzetnek a története sem szegényebb nagy emberekben, mint a roppant orosz birodalomé. Nagyság csak a szabadság levegőjében fejlődik: méltán mondja Brandes, hogy egy mérföldkönek a római forumon több története van, mint az egész roppant orosz birodalomnak. Suvarov az egyetlen nagy hadvezérük. Finom eszű és nem közönséges műveltségű ember volt. Jól tudott németül, francziául és angolul is értett. Egészen eredeti felfogása volt a hadseregről. Tudta, hogy azokkal a vad csapatokkal, a melyeknek vezére volt, nem lehet tudós háburút viselni, azért tömegrohammal

tömeges támadással akart győzni, tekintet nélkül a vérontásra. Békében ha megszállott egy tartományt, enyhén kormányzott, de a rohammal bevett városokat megsemmisítette; a rémületnek kellett előtte járnia. Katonai szentnek és esodatevőnek tartották, senki sem imádkozott, senki sem bőjtölt többet, mint ő. Az orosz hadsereg soha senkinek sem engedelmeskedett annyira, mint neki. Szerette magát vadnak mutatni, de előkelő emberek között mint tökéletes államférfiu lépett fel s modorában ügyesen utánozta a finom diplomatát. A legrettegetőbb hadi tettek sem riasztották vissza. Ismail bevétele roppant tett — mondja Neibuhr — de az ujkori hadi történet legborzasztóbb ténye. Járt a Trebiánál és a Szent-Gotthardon és ennyi hősiség és kegyetlenség után úgy járt, mint az orosz vezérek rendszeren: elvesztette a czár kegyét és elhagyatottan halt meg 1800-ban.

Suvarovról szól a Nagy képes Világtörténet most megjelent 190. füzeté.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marezali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

Ügyvédi iroda-áthelyezés.

Dr. Miklós Antal

ügyvéd

ügyvédi irodáját

Ujpesten, József-utca 48. szám alá helyezte át.

Okleveles tanító.

a ki sok évi gyakorlattal bír, kedvező feltételek mellett elvállalja közép- és elemi iskolai tanulók, esetleg felnőttek oktatását. Javító- és felvételi vizsgálatra sikerrel előkészít a franczia nyelvből is. Czim a kiadóhivatalban.

Egy jó karban levő

Zongora

szabadkézből olcsó áron azonnal eladó.

Czim a lap kiadóhivatalában megtudható.

Kiadó uri lakás.

A Király-utca 20. sz. házban 4 (esetleg 5) szoba, előszoba, eselédzsoba, konyha, éléskamra, fürdőszoba, closet, pineze és padlásból álló, légszuszszövetekkel ellátott lakás, nagy kerttel, tágas, magas és szellős szobák és mellékhelyiségekkel november 1-re, esetleg hamarabb kiadó.

Az épület két 2 szoba, előszoba, konyha és kamrából álló lakássá könnyen átalakítható.

Bővebbet Grünfeld Ármán építésznél, Ujpest, Gyár-u. 45. sz., vagy Árpád-ut 90. sz.

Hirdetések és nyiltterek jutányos áron felvétetnek.

Egy jó házból való fiu könyvnyomdánkban tanonczul felvétetik.

Árpád-ut 4. sz. házban üzlethelyiségek lakással s még kisebb-nagyobb lakások azonnal is kiadók.

Fuchs Antal és József

kő- és könyvnyomdája

Ujpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalnak hirdapok és művek minden nyelvben, körlevelek, táblázatok, esketési, gyűlési és egyéb meghívók, gyászjelentések, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványok, szállítólevelek, falragaszok, vonalzott üzleti könyvek, folyóiratok stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.